

Sundhedspolitik for Tandlægernes Nye Landsforening

Gode tænder hele livet

Sundhedspolitik

Tandlægenes Nye Landsforenings sundhedspolitik fokuserer på udvikling af tandplejetilbuddet til gavn for medlemmer og borgere – børn, unge og gamle. Foreningen har formuleret en ny sundhedspolitik til erstatning for den, generalforsamlingen vedtog i 1998. Den nye sundhedspolitik udpeger syv indsatsområder for innovation. Det er 1) tandpleje til flere grupper, 2) organisationsformer, 3) teamtandpleje, 4) sundhedsfremme og forebyggelse, 5) efteruddannelse, 6) arbejdsvilkår samt 7) viden og metoder.

Tandlægenes Nye Landsforening (TNL) er en faglig organisation primært for offentligt ansatte tandlæger. I foreningens formålsparagraf er foreningens formål fastsat til at være dobbelt:

- at arbejde for gode løn- og ansættelsesvilkår for offentligt ansatte tandlæger,
- at arbejde for en stadig bedring af befolkningens tandsundhed.

TNLs sundhedspolitik er baseret på to grundholdninger:

- alle borgere i Danmark skal have adgang til et tandplejetilbud, der sikrer en god tandsundhed livet igennem,
- tandplejemidlerne skal anvendes på den måde, der giver mest tandsundhed for pengene.

Det indebærer bl.a., at TNL arbejder for at bevare og udvikle det vederlagsfrie børne- og ungdomstandplejetilbud.

Som tandlæge er man en del af sundhedsvæsenet. Det forpligter tandlægerne i deres erhvervsudøvelse i forhold til patienterne og det omkringliggende samfund.

Det forpligter

- fordi sundhed er en af de mest vitale brikker til et godt liv,
- fordi lige adgang til sundhedsydelser er en

af de mest centrale rettigheder, man nyder som borger i det danske velfærdssamfund.

TNL vil derfor arbejde for at påvirke de

- samfundsmæssige rammer, der kan sikre, at
- tandplejesystemets ydelser tilgodeser så mange borgere som muligt,
- tandplejemidlerne anvendes, så det medfører en så god tandsundhed i befolkningen som muligt.

TNL ønsker, at tandlæger deltager i arbejdet med den generelle sundhedsfremme sammen med andre sundhedsfaglige personer. Målet er at sikre befolkningen en så god sundhedstilstand som muligt. Det er tanken, at sundhedspolitikken skal virke som rettesnor for foreningens arbejde, således at der hele tiden holdes fokus på de overordnede målsætninger. Sundhedspolitikken udmøntes for hver generalforsamlingsperiode ved, at foreningens hovedbestyrelse udpeger en række fokusområder og udmønter disse i konkrete handlingsplaner.

TNLs sundhedspolitik spiller afgørende sammen med foreningens funktion som fagforening. TNL arbejder for at sikre medlemmerne attraktive løn- og ansættelsesvilkår og gode arbejdsvilkår. Attraktive løn og ansættelsesforhold og gode arbejdsforhold er forudsætningen for, at tandplejens arbejdspladser kan leve op til de mange krav nu-

tiden stiller. Den politiske vilje til at tildele tilstrækkelige ressourcer øges hvis organisationen opfattes som dynamisk, med stor faglighed og nyder bred respekt i befolkningen. Sikring af medlemmernes arbejdsvilkår er således nært knyttet til en fortsat udvikling af Den Kommunale Tandpleje.

TNL vil arbejde for at nedbryde barrierer, der står i vejen for at foreningens målsætninger nås.

TNLs grundholdning indebærer, at

- **der ikke bør være direkte betaling mellem patient og den enkelte behandler,**
- **tandlægens aflønningsform skal understøtte målsætningerne i sundhedspolitikken,**
- **tandplejen anvender ressourcerne bedst muligt,**
- **der fokuseres på forebyggelse frem for behandling,**
- **undersøgelse, forebyggelse og behandling skal foregå i samme organisation,**
- **der skal være en så høj faglig standard i tandlægeuddannelsen som muligt,**
- **Den Kommunale Tandpleje skal tilbyde attraktive udviklende arbejdspladser.**

For at fremme medlemmernes interesser og for at fremme den organisering af tandplejen, som TNL anser for at være den bedste, vil TNL som forening sørge for at

- **være kulturskabende, dvs. udbrede kendskabet til grundholdningerne og baggrunden for dem,**
- **være identitetsskabende, således at det at arbejde i offentlig tandpleje og for foreningens grundholdninger giver en identitet, som den enkelte kan basere sit arbejdsliv på,**
- **være netværksfremmende, således at de enkelte tandlæger kan udveksle erfaringer og viden på et betryggende grundlag,**
- **have en tæt dialog med politikere, ministerier og interesseorganisationer, som kan fremme medlemmernes interesser.**

For at varetage arbejdet bedst muligt og for at sikre, at der er en tæt dialog mellem foreningens sekretariat og medlemmerne er arbejdet baseret på, at

- **der er etableret regionale fora, TNL-regioner, for medlemmer af TNL. Regionerne varetager koordineringen af det lokale arbejde. Regionerne vurderer selv, hvordan de vil organisere sig geografisk,**
- **der er nedsat udvalg, som varetager arbejdet inden for særlige områder. Arbejdet i udvalgene er frivilligt og ulønnet. Der skal sikres en løbende fornyelse af sammensætningen af udvalgene og en høj grad af koordinering af arbejdet i de forskellige udvalg.**

1 Tandpleje til flere grupper

Den måde, som Den Kommunale Tandpleje praktiserer tandpleje på, har vist sig at give gode resultater. Danske børns tandsundhed er siden børnetandplejens etablering forbedret og danske børn har en, i international sammenhæng, god tandsundhed. Det er væsentligt, at det sikres, at den høje tandsundhed bibeholdes hele livet igennem. Det er derfor problematisk, at så mange unge holder op med at opsøge regelmæssig tandpleje, når de er overgået til voksentandplejen. Samlet set deltager omkring 1/3 af de voksne danskere ikke i det etablerede tandplejetilbud.

Tandsundheden for de socialt vanskeligst stillede befolkningsgrupper er markant dårligere end for befolkningen som helhed. En dårlig tandsundhed har konsekvenser for en række andre forhold og har dermed stor indvirkning på den samlede livskvalitet.

TNL vil arbejde for, at

- den vederlagsfri tandpleje i kommunalt regi videreføres også udover det 18. år,
- kommunerne skal have mulighed for at yde opsøgende, forebyggende og behandlende tandpleje til udsatte grupper, som erfaringsmæssigt har problemer med tandsundheden,
- voksne skal have mulighed for at modtage behandling i kommunal tandpleje. Tilbuddet skal tilrettelægges, så der ikke er direkte betaling mellem patient og den enkelte behandler,
- der igangsættes projekter med formålet at afklare hvilken organisering af tandplejen, der sikrer den højeste tandsundhed for hele befolkningen.

2 Organisationsformer

Udviklingen inden for det behandlende sundhedsvæsen går i retning af større enheder. Under-

søgelses- og behandlingsudstyret bliver stadig mere avanceret og kostbart. Det indebærer, at der skal en organisation af vis størrelse til, for at kunne bære de økonomiske omkostninger, der er forbundet med investering i det nødvendige udstyr.

På det faglige område er det vigtigt, at hvert behandlingssted har en sådan størrelse, at der kan ske en faglig udveksling på et tilstrækkeligt højt niveau. Det er også væsentligt, at det befolkningsgrundlag, der hører til den enkelte klinik, sikrer, at tandlægerne tilstrækkeligt ofte udfører de fleste almindelige tandbehandlinger, således at rutiner opbygges og opretholdes og at tandplejetilbuddet udføres fagligt forsvarligt på hver enkelt klinik.

Omvendt er det særligt i børne- og ungdomstandplejen samt i ældre tandplejen vigtigt, at klinikkerne er relativt let tilgængelige. Det betyder bl.a., at der er grænser for hvor store de geografiske afstande mellem klinikkerne og brugerne kan være.

I Danmark er børne- og ungdomstandplejen i de fleste områder organiseret sådan, at det er en kommunal klinik, der har ansvaret for tandplejen for børnene i det pågældende område.

TNL vil arbejde for, at

- kommunerne etablerer klinikker til at varetage den del af tandplejen, som kommunerne har ansvaret for. Lederen af Den Kommunale Tandpleje skal være tandlæge og skal tilrettelægge tandplejetilbuddet optimalt ud fra de tilstedeværende ressourcer,
- klinikstørrelsen skal være tilpasset lokale forhold, så de geografiske afstande ikke bliver for store. Hver enkelt klinik skal have en størrelse, der fremmer udviklingen af et højt fagligt miljø,
- forskellige organisationsformer afprøves, så nye muligheder for organisering afdækkes. Lokale forhold kan være afgørende

for, hvilken organisationsform, der giver befolkningen den bedste tandsundhed,

- kommunen bliver alle borgeres indgangsdør til tandplejesystemet, og bliver det organisatoriske led, der har det overordnede ansvar for befolkningens tandsundhed,
- de specielle tandplejetilbud, hvor et større befolkningsmæssigt grundlag er nødvendigt for at opretholde den faglige ekspertise, skal etableres så tæt på borgeren som muligt.

3 Teamtandpleje

Tandlægeuddannelsen er en akademisk uddannelse på højt niveau. Tandlæger bestrider kompetencer, som ingen andre faggrupper har. Derfor skal tandlægernes kompetencer udnyttes bedst muligt. Det betyder, at i de tilfælde, hvor andre faggrupper (med kortere og mellemlange uddannelser) kan løse en given opgave, så bør opgaven som udgangspunkt løses af denne faggruppe. Teamtandpleje medfører en specialisering af samtlige faggruppers opgaveløsning.

I forbindelse med etablering og udvikling af teamtandplejen indgår overvejelser om hvilke principper teamtandplejen skal bygge på i de enkelte kommuner, hvilke personalekategorier, der skal indgå og hvordan opgavefordelingen skal være. TNL mener, at hver enkelt tandpleje selv må gøre sig sine overvejelser med hensyn til hvilke principper lige nøjagtig deres teamtandpleje skal bygge på. Dog er det et væsentligt princip, at det er en tandlæge, der leder teamet, idet det altid vil være tandlægen, som har det faglige og behandlingsmæssige ansvar.

En velfungerende teamtandpleje vil kunne medvirke til at skabe attraktive arbejdspladser, hvilket gør det lettere at rekruttere nyt personale.

Specialisering er en nødvendighed, men det er væsentligt, at det ikke går ud over arbejdsmiljøet i form af for ensidigt arbejde. Ensigtigt arbejde

kan medføre dårligt fysisk arbejdsmiljø i form af lidelser i bevægeapparatet, men det kan også være psykisk belastende at udføre meget ens arbejdsopgaver.

TNL vil arbejde for, at

- teamtandplejen kommer til at fungere, så personalets ressourcer udnyttes bedst muligt,
- teamtandplejen organiseres, så alle faggrupper får et afvekslende og udviklende arbejde, der ikke medfører fysisk og psykisk nedslidning,
- undervisning i teamtandpleje bliver en integreret del af tandlægeuddannelsen,
- arbejdsrutiner og opgaver er beskrevet, så hver enkelt faggruppe kender sit ansvar og sine arbejdsopgaver,
- der foregår en høj grad af kalibrering såvel internt i faggrupperne som de forskellige faggrupper imellem,
- der afsættes de nødvendige ressourcer til at uddanne tandlægen som teamleder.

4 Sundhedsfremme og forebyggelse

En god tandsundhed har en markant indflydelse på den samlede livskvalitet. Derfor er det væsentligt, at der udføres et konsekvent og målrettet forebyggende arbejde for at fremme befolkningens tandsundhed.

Sundhed er et komplekst begreb, og derfor skal indsatsen fra tandlæger koordineres med andre faggruppers arbejde. Det kan være læger, sundhedsplejersker, diætister og andre, som har viden inden for sundhedsfremme og forebyggelse.

Det er TNLs holdning, at tandlægernes viden om forebyggelse og sundhedsfremme stilles til rådighed i kommunernes arbejde med generelle sundhedsfremmende og forebyggende opgaver. Det er ligeledes vigtigt, at tilsvarende erfaringer og viden fra andre lande bearbejdes og indlemmes i grundlaget for arbejdet i Danmark.

TNL vil arbejde for, at

- alle befolkningsgrupper modtager forebyggende tandpleje,
- at tandlægenes viden anvendes til at fremme befolkningens generelle sundhed,
- at tandlæger samarbejder med alle relevante sundhedsfaglige personer til gavn for befolkningens sundhed,
- de midler, som anvendes til sundhedsfremme anvendes, så de får bedst mulig effekt,
- danske tandlæger stiller deres viden til rådighed for hinanden og for andre landes tandlæger, samtidig med at danske tandlæger kan få gavn af viden oparbejdet i andre lande. Dette sker bl.a. ved at deltage i arbejdet internationale organisationer samt i internationale faglige sammenslutninger.

5 Efteruddannelse

Et højt kompetenceniveau er en forudsætning for at løfte de opgaver, som en tandlæge i dag skal løfte. Samtidig er en løbende kompetenceudvikling en væsentlig forudsætning for, at den enkelte tandlæge kan udvikle sig både fagligt og personligt.

Sundhedssektoren er kendetegnet ved en relativt høj forskningsaktivitet, hvilket medfører, at der løbende tilkommer ny viden og udvikles nye behandlingsformer m.v.

Det er væsentlig, at det ikke alene er tandlægenes faglighed, der udvikles. Kontakten med patienterne fordrer, at der også skal fokuseres på tandlægenes personlige og menneskelige ressourcer.

En væsentlig forudsætning for Den Kommunale Tandplejes succes er høj faglighed både hos de udøvende tandlæger og hos de tandlæger, som

er ledere af Den Kommunale Tandpleje. Derfor er en løbende uddannelse og efteruddannelse af lederne af tandplejen også en afgørende faktor for at sikre en velfungerende kommunal tandpleje fremover.

TNL vil sikre, at kurser, som tandlæger kan have glæde af at følge, udvikles og afholdes enten i eget regi eller af andre relevante kursusudbydere.

TNL vil arbejde for, at

- der løbende udbydes faglige kurser, som kan holde tandlægerne på et højt fagligt niveau,
- der udbydes kurser, som kan sikre den nødvendige personlige udvikling af tandlægerne,
- der udbydes et sammenhængende lederudviklingsprogram, så kompetencerne hos tandplejens ledere løbende udvikles,
- der udbydes netværksskabende kurser,
- sikre en hurtig, personlig og ubureaukratisk viderebringelse af viden og erfaring. Det kan f.eks. ske i form af tilbud om en mentorordning,
- der etableres systematisk efteruddannelse i det første kandidatår med praktik i såvel offentlig som privat tandpleje.

5 Arbejdsvilkår

Gode arbejdsvilkår er en væsentlig faktor for en høj livskvalitet. I dag tilbringes mange timer på arbejdet, og arbejdslivet strækker sig over mange år.

Arbejdsvilkårene dækker både over selve arbejdsmiljøet, der oftest er reguleret via lovgivningen, og de overenskomstsmæssige rammer, som er et resultat af forhandlingerne mellem arbejdsmarkedets parter.

I forhold til det fysiske arbejdsmiljø er det vigtigt, at der ikke sker nedslidning og sundhedsskadelige påvirkninger, som har indvirkning på

den enkelte tandlæges mulighed for at leve et aktivt liv. Det psykiske arbejdsmiljø er også en væsentlig faktor for livskvaliteten, idet et psykisk belastende arbejdsmiljø på kort sigt nedsætter livskvaliteten og på længere sigt kan medføre udstødning fra arbejdsmarkedet.

Et godt arbejdsmiljø kræver overenskomster og rammer, der sikrer, at et godt arbejdsmiljø kan udfolde sig. Gode rammebetingelser er en forudsætning for et godt arbejdsmiljø, men rammerne skal udfyldes af konkrete handlinger, der sikrer en fortsat forbedring af arbejdsmiljøet.

Overenskomsternes indhold skal kunne anvendes af medlemmerne til at opnå den nødvendige beskyttelse i arbejdslivet via fastsatte retningslinier for arbejdets indhold og udførelse. Samtidig skal overenskomsten danne rammerne for, at den enkelte kan udvikle sig i arbejdslivet og sikre en god sammenhæng med privatlivet.

TNL vil arbejde for, at

- de ansættelsesvilkår, der aftales i overenskomsterne, fortsat skal være blandt de bedste i Danmark,
- reglerne for arbejdstiden i overenskomsterne gøres så fleksible som muligt, så det, under hensyntagen til patienternes behov, bliver muligt at tilpasse arbejdstiden til den enkelte tandlæges muligheder og behov,
- der afsættes tilstrækkelig tid til, at der kan ske en faglig opdatering af tandlægerne i arbejdstiden,
- undgå både fysisk og psykisk nedslidning af tandlægerne,
- sikre variation i arbejdet,
- arbejde for, at der er politisk vilje til at skabe gode kommunale tandplejer,
- personalesammensætningen og ressourcetildelingen er tilpasset klientellet,

- antallet af tandlæger forøges, så de enkelte kommuners tandplejetilbud sikres.

7 Viden og metoder

For at sikre en i international sammenhæng fortsat god tandsundhed hos de personer, der behandles i offentlig tandpleje, er det væsentligt, at den danske tandlægeuddannelse er af en meget høj standard. Det gælder både den teoretiske og den kliniske del.

En fortsat høj standard kræver også, at der i de enkelte tandplejer sker en løbende udvikling af behandlingsmetoder. Derfor bør videnopsamling og afprøvning af nye metoder være en væsentlig del af arbejdet i tandplejen.

TNL arbejder for, at

- tandlægeuddannelsen sikrer, at de nyuddannede tandlæger har et højt fagligt niveau og en klinisk viden, som gør dem i stand til at udføre behandlinger af en betryggende høj kvalitet,
- børne- og ungdomstandpleje får en højere prioritet i tandlægeuddannelsen,
- pædagogik bliver et særligt speciale, og at dette speciale løbende udvikles,
- der kontinuerligt foretages forsøg i tandplejen for at udvikle bedre metoder til behandling og forebyggelse. Viden fra disse forsøg skal indsamles og publiceres for at sikre, at den bliver tilgængelig for så mange som muligt og dermed kan anvendes til gavn for tandsundheden.
- uddannelseskapaciteten øges således, at antallet af færdiguddannede dækker det reelle behov – også i yderområderne,
- forskningen inden for pædagogik på tandlægeskolerne opprioriteres.

HOVEDBESTYRELSEN AUGUST 2006

LARS HØVENHOFF

Formand

ANNE KAAE-NIELSEN

Næstformand

HANNE SØRENSEN

MARIE HVIID

NIELS V. HANSEN

SHAHRAM KHORAMI

HENNING TØNNING

NIELS BONØ

Sekretariatschef

REDAKTION

DORTHE MEJLHEDE

Informationschef

PER MØRTEN ABRAHAMSEN

Foto side 1 og 8

OPLAG: 3.000

DESIGN/TRYK: Datagraf Auning AS

